

OLEGUER MIRÓ I BORRÀS (1849-1926): METGE I FOLKLORISTA

BALLÚS I CASÒLIVA, Glòria

Doctora en Musicologia.

RESUM: Del metge Oleguer Miró es coneixen els seus treballs en el camp de la història de la medicina. També es dedicà a la política, fou impulsor cultural i historiador, però la seva faceta de folklorista és realment important en tota la seva trajectòria. Les seves conferències i publicacions serveixen per conèixer malalties i remeis, festes, tradicions i costums de Manresa i dels pobles de la comarca del Bages.

Paraules clau: Oleguer Miró, folklore, excursionisme, calendari, Misteriosa Llum, Manresa, Bages.

RESUMEN: Del médico Oleguer Miró se conocen sus trabajos en el campo de la historia de la medicina. También se dedicó a la política, fue impulsor cultural e historiador, pero su faceta de folklorista es realmente importante en toda su trayectoria. Sus conferencias y publicaciones sirven para conocer enfermedades y remedios, fiestas, tradiciones y costumbres de Manresa y de los pueblos de la comarca del Bages.

Palabras clave: Oleguer Miró, folklore, excursionismo, calendario, Misteriosa Luz, Manresa, Bages.

*

INTRODUCCIÓ

Oleguer Miró és un metge manresà amb una biografia molt àmplia. L'*Enciclopèdia Catalana* diu d'aquest il·lustre personatge:

“Metge i escriptor. Col·laborà en *La Il·lustració Catalana*, i fundà i dirigí fins a la seva mort la *Revista Il·lustrada Jorba* (1908-1933), publicació cultural bilingüe. *Publicà nombroses obres de caràcter històric i folklòric: La misteriosa Llum...* (1882), *Aforística mèdica popular catalana...* (1900), *la seva obra més important, Receptari de Manresa (segle XIV)* (1900), i altres de caràcter científic”.

Glòria Ballús i Casòliva

Així queda resumida una vida de 77 anys. Però totes les seves activitats són un exemple per valorar la figura del metge en la Catalunya dels segles XIX-XX.

La seva vida queda reflectida en el llibre *Oleguer Miró i Borràs (1849-1926). Un erudit metge manresà*¹. A partir d'aquesta publicació es va poder valorar la seva trajectòria professional i humana i fou, clarament, el punt de partida per demanar que fos declarat "manresà il·lustre". Així, el 22 d'octubre de 1999, seguint l'acord del Ple de la Corporació Municipal de data 20 de setembre, s'incorporà el quadre amb el seu retrat a la *Galeria de Manresans Il·lustres*, en el Saló de Sessions de l'Ajuntament. També porta el seu nom un carrer de la ciutat.

Especialment s'han dedicat a mostrar la seva poc coneguda trajectòria els historiadors, metges i acadèmics Dr. Jacint Corbella i Corbella i Dr. Lluís Guerrero i Sala. Fins i tot el Col·legi de Metges de Barcelona atorga, cada any, el *Premi Oleguer Miró* per premiar un treball relatiu a la història de la medicina i de la salut dels territoris de llengua catalana.

Oleguer Miró i Borràs va néixer a Manresa l'any 1849 i estudià medicina entre 1867 i 1872, mentre treballava a l'Hospital de la Santa Creu de Barcelona, on continuà un cop acabada la carrera. L'any 1876 tornà a Manresa per exercir de metge. Va ser el primer delegat del Col·legi de Metges a Manresa, i fou acadèmic corresponent de la Reial Acadèmia de Medicina i Cirurgia de Barcelona i també de la de Madrid.

En el 1878, es casà amb Antònia Camps i Comas i tingueren dues filles: Teresa i Rosa. Després d'una vida plena, dedicada a la família, als seus malalts i a la ciutat, va morir el 3 d'abril de 1926.

OLEGUER MIRÓ, FOLKLORISTA

A més de la seva important aportació a la medicina, que es reflecteix en nombrosos llibres i articles publicats², en la seva biografia s'hi troben tres aspectes diferents, encara que complementaris:

a.- Es va dedicar a Manresa. Va ser un meticolós estudiós i escriptor de la seva història a través de diferents estudis monogràfics de temes locals, sobre Sant Ignasi, la iconografia de la Santíssima Trinitat al Bages, la Misteriosa Llum, entre d'altres; i un important propulsor i animador cultural, sobretot a través d'entitats culturals manresanes, principalment el Centre Excursionista de la Comarca de Bages i l'Orfeó Manresà.

b.- Es va dedicar a Catalunya. Des de la vessant política i preocupat per recuperar el sentiment nacional, fou un dels fundadors de la Lliga Regional de Manresa (1890) (entitat adherida a la Unió Catalanista), i director del *Setmanari Català*, l'òrgan de la Lliga Regional de Manresa (1893-1897). També prengué part en l'organització de les *Bases de Manresa*, celebrades els dies 25 i 27 de març de 1892.

c.- Es va dedicar al Bages. Va ser un precís i acurat folklorista amb diferents publicacions, conferències i articles per donar a conèixer diferents aspectes culturals, de tradicions i costums de la comarca.

També fou director de la *Revista Il·lustrada Jorba* (des de la fundació el 1909 fins a la seva mort el 1926) amb l'objectiu de "divulgar entre el poble el coneixement dels fills il·lustres de Catalunya, així com el dels monuments, poblacions i fets cabdals de la nostra terra".

Per la seva dedicació, podem dir que va ser una peça clau del Centre Excursionista de la Comarca del Bages, que es va fundar el dia 22 de gener de 1905, al castell de Balsareny, i es constituí el dia 9 d'abril de 1905, sent el president Josep Esteve, amb les directrius del que, llavors, s'entenia per excursionisme³:

"l'activitat nascuda el segle XVIII com a manifestació de les idees filosòfiques, artístiques i científiques que preconitzaven el contacte amb la natura i el descobriment dels seus valors i secrets".

A més de ser-ne cofundador, Oleguer Miró hi tingué diferents càrrecs: conseller honorari (1905-1908), president de la secció d'Arqueologia i Història (1905), president de la secció de Folklore (1907), president del Consell Directiu (1910-1913 i 1921-1922), president de la secció de la Biblioteca (1920-1922), i membre del Consell Superior (de 1923 fins a la seva mort).

Referint-se a la seva llarga dedicació al Centre Excursionista especificà:

"És una de les finalitats del Centre Excursionista de la Comarca de Bages la difusió de cultura en la comarca, ja que sense ella seria impossible estudiar-la íntegrament, i creiem que és un gran medi d'anar-la expandint, organitzant conferències i cursets de totes les branques del saber. Per això hem començat organitzant conferències"⁴.

Malgrat que el significat de "folklore" pugui semblar actualment devaluat, es refereix a l'estudi de les tradicions, costums, llegendes i dites populars. La paraula *Folklore*, amb

la definició de “saber del poble”, la va començar a utilitzar W. J. Thoms (conegut amb el pseudònim d’Ambròs Merton), el 1846, a una revista britànica. Més endavant, fundà l’Associació *Folk-Lore Society*, amb els dos objectius de conservar i divulgar el “saber tradicional popular”, que ben aviat s’escamparen per tot Europa.

A Catalunya, en el darrer terç del segle XIX, coincidint amb l’empenta del moviment de la Renaixença, també va sorgir aquest interès per l’excursionisme per fomentar la coneixença, l’estudi i l’estimació de la pròpia terra, dels costums, de les tradicions, de les llegendes... afegint-hi, també, un afany reivindicatiu de la llengua.

La primera entitat excursionista d’importància a Barcelona fou l’Associació Catalanista d’Excursions Científiques (1876), que promovia l’excursionisme científic i la recerca del folklore. Poc després aparegué l’Associació d’Excursions Catalana (1878) que, l’any 1887, editava una *Miscelánea Folk-lòrica*⁵ amb una sèrie de treballs referits a un ampli ventall de pobles i comarques. Així doncs, des de 1876, els excursionistes, emparats per aquestes entitats i amb l’interès i la finalitat de “ cercar les arrels de Catalunya” són folkloristes que aplegaren “tot” el que trobaven, amb més o menys rigor. Més endavant, a l’any 1890, les dues entitats es fusionaren per crear el Centre Excursionista de Catalunya⁶.

La relació d’Oleguer Miró amb l’excursionisme ja venia d’abans. Entre 1879 i 1883, fou el delegat de l’Associació Catalana d’Excursions Científiques i de l’Associació d’Excursions Catalanes al Bages, i presidí la Comissió organitzadora del II Congrés Excursionista Català, que se celebrà a Manresa, el 1912.

Apassionat, doncs, per aquest ambient d’estudi i de recerca, concretà “El Folklore m’ha servit de *negotium in otio* en l’exercici de la Medicina”⁷, i l’aplicà en publicacions, com *Aforística mèdica popular catalana confrontada ab la de altres llengües*⁸, *El Receptari de Manresa (siglo XIV)*⁹, *Receptari de Manresa y la mort del Infant en Jaume, comte d’Urgell (sigle XIV)*¹⁰, *Salut i feina des dels punts de vista mèdic, social i folkloric*¹¹; “Folklore mèdic Català”¹²; i “Mares y Criatures (Vuyts y nous)”¹³, entre les més representatives.

En referència al coneixement de la comarca del Bages, als seus costums i a les seves tradicions, el 1909, va publicar “Calendari Folk-lòric de la Comarca de Bages”¹⁴, amb una important recerca de les festes més destacades de Manresa i dels pobles del Bages, seguint el cicle de l’any, indicant els sants patrons, explicant la festivitat i el què s’hi fa per celebrar-ho, i la seva relació amb les malalties i remeis.

Mostrant la seva modèstia i també el seu interès per l’exactitud, en el seu primer número anota:

“suplica als llegidors que enviïn quants dades ens puguin suministrar y ens fassin també notar les deficiències que continga, a fi de poder-lo completar”.

Com a mostra de les ressenyes, de tot el cicle de l'any i el cicle festiu, esmenten les següents anotacions:

Dia 7 de gener, festa de Sant Ramon de Penyafort, patró dels advocats de Catalunya, diu:

“Defensa dels dimonis i dels lladres. S'invoca contra les febres, pestilència, hidropessia, dolor, aufec, llagues, sarna, perlèsia, mals de les orelles, del nas, de la llengua i de pedra”.

Dia 20 de gener, festa de Sant Sebastià:

“advocat contra pestilència i tot mal contagiós. És patró de Monistrol de Montserrat, a on te lloc la festa major d'hivern. Al fer-se en aquest dia la proposta dels nous administradors de la festa, el poble l'aprova dient bo, bo, y després es balla, amb música pròpia, un típic ball que s'anomena del bo-bo. El mateix dia, a Rajadell també fan festa, es fa un aplec. Al matí, després de l'ofici, es reparteix un petit pa beneït, o panellet, a tothom qui el demani. Després hi ha ballades”.

El dia 8 de febrer, festa de Sant Joan de Mata, se l'invoca contra la bogeria i les malalties infeccioses, i el 9 de febrer, festa de Santa Apolònia, advocada contra el mal de caixal, es venera a Manresa en les esglésies de la Seu i de Sant Pere Màrtir.

El 14 d'abril, Sant Víctor, que se l'invoca en els temporals i és advocat contra el dolor, la febre i el deliri. El dia 30 d'abril, Sant Pelegrí, que l'invocuen cecs i “tullits”, els que tenen febres, tumors, mal de coll, les dones en el part i en les caigudes i cops.

També anota el text de cançons amb la indicació de quan i qui les cantava, encara que sense la tonada, com per exemple:

1 de gener – “Cap d'any – La Circuncisió del Senyor. La Confraria del Sant Nòm de Jesús, establerta desde l'any 1581 en l'iglesia de la Seu de Manresa, celebra en aquest dia sa festa principal. Acabat l'ofici, el cap de mòro de sota l'òrga mou els ulls, òbre la boca i llènsa admètilles ensucrades y

Glòria Ballús i Casòliva

anissos; que la maynada, que ha anat a vèure còm la caròta menja confit,
els arreplega ab gran gatzara”

“Cansons de la maynada:

Escalfis, escalfis, senyor Janèt / que Cap d’any es frèd:
la seva enamorada / li ha fet torrada.

O una altra versió diu:

Mentres l’enamorada / li fa la torrada./ escalfis, escalfis, senyor Janèt,
mentres fatj la torrada; / am el calor del fòc, / del fòc d’enamorada”.

6 de gener.- “Diada dels Sants Reys.- A la vesprada de la vigília acostuma a ferse una lucrosa cavalcata, que representa la vinguda dels Reys, que des de temps immemorial èntren a ciutat per la Pujada ròja. Precedits d’un àngel am-b-una estrella lluminosa, venen a cavall els trèrs Reys y son acompanyament, tots ab trajos orientals, am-b-una corrua d’animals que pòrten llaminadures y joguines pels nòys y nòyes que han fet bondat; y les repartèxen per les cases, pujant als criats pels balcons, per medi de llargues escales. A la maynada se li diu, en broma, que a recibir als Reys se hi ha d’anar am la camisa mòlla y una canya vèrda a la mà. Antigament els Reys, al entrar a Manrèsa, adoraven l’Infant Jesús a la capella de Ntra. Sra. del Remèy, y desde aleshòres s’hi celebra festa en aquèsta diada; encara que, d’uns quants anys ensá, acostuma a ferse l’adoració en l’iglésia dels Infants Orfens. Se fa un aplec a Castelltallat, en el qual s’hi vènen molts turrans y figues seques”.

21 de gener.- “Santa Agnès y Sant Fruitós, am sos diaques Sant Auguri y Sant Eulògi. Els nèns i nènes, sobre tot quan surten de les escòles, s’agafen per les mans, estiren els brassos ocupant l’amplada dels carrers en filera y, caminant, canten¹⁵:

La tirallònga dels Còssos Sants,/ xics y grans / tots son sants:
Santa Agnès,/ Sant Fruitós / Sant Maurici gloriós”.

Per les Caramelles de Dissabte Sant:

“S’ha acabat la Quarèsma,/ s’es acabat el bacallá,
s’han acabat les donzellètes, / s’es acabat el festejar”

En referència als Goigs del diumenge abans de Pasqua Granada, trobem l'exemple dels Goigs de Santpedor, en honor a les Santes Espines, que diuen:

“En aquesta vida trista, / per la sua gran virtut,
los malats còbren salut / y los cegos cobren vista.
Els temporals s'espargèxen / del entorn de Sampedor”.

Referint-se a Nadal diu:

25 de desembre.- “Nadal - Abans ò després de dinar en les famílies en que hi ha petitets s'hi mòi gran gatzara per fer cagá'l tió. Se pòsa a la vòra de la llar de fòc encèsa un gròs boscall, dels que tenen algún forat, y se l'abriga be am-b-un drap, perquè sui. Se fa anar als nens a un recó, a on diuen un pare-nòstre, y mentrestant s'amagen les pòstres sota'l drap que embolcalla'l tió. Surten després armats de bastons y peguen fòrt al tió, abans de buscar lo que surtirá, dient:

Pare-nòstre del tió,/ que molts anys que Deu ens dó.
Ara venen festes,/ festes precioses.
Dònes curioses:/ menjarèm gall d'indi,
coques ensucrades,/ turròn de pinyó, / si son dels fins, milló.
Caga tió: d'avellana y de pinyó,/ si son dels fins, milló”.

En aquest Calendari folklòric també inclou un important apartat de refranys, com per exemple:

[...] “Any sec, any fred
Qui per setmanes va contant, tretze mesos troba a l'any
La pluja de gener omple la tina i el graner
El gener buida la bota i el graner
Per Sant Sebastià, un pas de marrà.
Pel febrer, abrigat bé
Per la Candelera, el fred va enrere
Per l'abril, no et treguis ni un fil” [...]

OLEGUER MIRÓ I LA FESTA DE LA MISTERIOSA LLUM DE MANRESA

A més d'aquesta recerca del folklore manresà, va fer una molt significativa aportació a la història de la ciutat; especialment amb la monografia¹⁶ *La Misteriosa Llum que en*

Glòria Ballús i Casòliva

testificació y evidencia del misteri de la Santíssima Trinitat, envià l'omnipotent a la Ciutat de Manresa als 21 de febrer de 1345.

Es tracta d'un relat acurat dels fets ocorregut a la ciutat de Manresa el dia 21 de febrer de 1345, amb una explicació prèvia de com es va arribar al conflicte entre la ciutat de Manresa i el bisbe de Vic, propietari d'unes terres del municipi de Sallent, i el permís del rei Pere III per poder fer una sèquia de Balsareny a Manresa, per portar l'aigua. Explica la problemàtica i la resolució que esdevingué en la festa de la Misteriosa o Miraculosa¹⁷ Llum de Manresa, que se celebra, cada any, el 21 de febrer.

Aquesta monografia fou premiada en el Certamen Catalanista de la Joventut Catòlica de Barcelona, que es va celebrar l'any 1882, obtenint el premi que oferia l'Excm. Sr. Arquebisbe de Sevilla, Dr. D. Fra Joaquim Lluch y Garriga¹⁸.

Sensible a la història i a la música, en aquesta monografia hi figura el text complet i la partitura dels *Goigs de la Miraculosa Llum*. És tracta d'una harmonització, anònima, per a Cor i acompanyament (la tornada o refrany a una veu i les cobles o estrofes a dues veus). Com a annex al seu estudi, també inclou la partitura de la *Marxa de la Llum*, per a piano o orgue (marxa basada en els *Goigs de la Llum*), encara que sense indicar-ne la procedència.

El text dels *Goigs de la Misteriosa Llum* és varen publicar per primera vegada l'any 1739, per Joan Veguer, de Barcelona (sense la partitura); i es troben reeditats, el 1925, en la col·lecció del llibreter Joan Baptista Batlle, que els va incloure en el seu recull *Los Goigs a Catalunya en lo segle XVIII*. Recull d'estudis crítics ab un centenar de facsímils y una nota preliminar sobre sa belleza gráfica¹⁹.

En relació a la *Marxa de la Llum* hi ha altres versions: les dels mestres Antoni Vives (1867) i Francesc Vallés (1873). D'aquesta mateixa època és la de Mn. Francesc Escorsell, mestre de capella i organista de la Seu (1884), que va titular *Paso Doble que se toca en Manresa anunciando la fiesta de la Llum en su vigilia al medio dia*; i la de Mn. Miquel Augé, per harmònim.

En el segle XIX, hi ha nombroses publicacions i de diferents autors que es refereixen a la vinguda de la Llum a Manresa; en totes elles s'hi esmenten el cant dels goigs o s'hi inclou el text²⁰.

Les versions dels *Goigs* amb la partitura són posteriors a la monografia de Miró, com la del musicòleg i organista Mn. Francesc de Paula Baldelló que inclou, amb lletra i música,

en el seu *Cançoner Popular Religios*²¹, amb el nom de *Cobles de la Miraculosa Llum* (1932); i les dels directors de l'Orfeó Manresà: Joaquim Pecanins²² i Miquel Blanch²³, i la de l'organista de la Seu, mossèn Miquel Augé. La única versió per a piano és de Josep Masuet i Curtó (1933).

Així doncs, el text dels Goigs està documentat des de 1739 (que s'interpreta amb la normalització de les paraules del català antic); i tenim gràcies a la monografia d'Oleguer Miró, la primera versió documentada de la partitura dels *Goigs de la Misteriosa Llum* des de l'any 1882, a més d'una versió per a piano de la *Marxa de la Llum*.

La importància, doncs, d'aquesta monografia rau en tota l'explicació històrica dels fets, i també per haver anotat per primera vegada la partitura dels *Goigs*, que juntament amb les versions de la *Marxa*, no s'han deixat d'interpretar.

ROSA MIRÓ CAMPS, LA SEVA FILLA

L'interès per la cultura i per la música que demostrà Oleguer Miró, al llarg de la seva vida, compartida per la seva esposa Antònia Camps²⁴, de singular personalitat, ho inculcaren a la seva filla Rosa²⁵.

Seguint la influència dels seus pares, Rosa Miró fou cantaire de l'Orfeó Manresà i interpretava les cançons populars catalanes per il·lustrar les conferències, sobre folklore musical, que pronunciava el seu director Joaquim Pecanins, generalment sota el títol "Cansonística popular".

Joaquim Pecanins fou un gran impulsor de la *Gimnàstica Rítmica* a la ciutat, seguint el mètode de Jaques Dalcroze, que introduí a Catalunya el mestre Llongueras. A més d'explicar-ne la importància en una conferència²⁶ adreçada als socis de l'Orfeó (29 i 30 d'abril de 1913), feu anar a dos dels seus deixebles, Rosa Miró i Miquel Caellas, a un curs al Palau de la Música Catalana, per aprendre el mètode i poder-lo implantar a les escoles de Manresa.

Rosa Miró també participà en el III Congrés Excursionista²⁷, celebrat a Tarragona (1914). Després de la clausura, tingué lloc la conferència de Rossend Serra i Pagès, a la qual s'hi afegiren il·lustracions musicals cantades per Rosa Miró, acompanyades al piano per Joaquim Pecanins.

COMENTARI FINAL

Les necrològiques per Oleguer Miró que es publicaren a la *Revista Ilustrada Jorba*²⁸ i en el número extraordinari del *Butlletí del Centre Excursionista de la Comarca de Bages*²⁹, mostren la mesura del reconeixement i la valoració de la seva trajectòria d'humanista i l'estimació que li professaven, alhora que resalten els aspectes importants de la seva biografia. Hi figuren les ressenyes de Mn. Josep Guitart, Josep Arola, Josep Esteve i Seguí, Joaquim Sarret i Arbós, J. Serra i Vilaró, Alexandre Soler i March, Anton Busquets i Punset, Blai Padró o Josep Albagés. D'altres, com Rossend Serra i Pagès, Tomàs Carre-ras i Artau, Sebastià Farnés, Aureli Capmany i Valeri Serra i Boldú, remarquen sobretot la seva tasca de folklorista, a més del conjunt de la seva obra.

A manera de cloenda dels articles de la *Revista Ilustrada Jorba*, Anton Busquets i Punset³⁰ escriu:

“Este número homenaje se proyectó publicarlo en vida del ilustre manresano, como puede apreciarse por el carácter de algunos Trabajos en él insertos; acordándose, al mismo tiempo, la colocación de su venerable eficie en el despacho y saloncito de lectura que ofrecemos a los clientes, lectores y amigos. Dios lo dispuso de otra manera. Loado sea!.

Olegario Miró, querido y admirado de todos, tiene soberadamente merecido este concurso de mentalidades en el momento emotivo de su traspaso a mejor vida.

Homenajes de esta naturaleza, llenos de afecto y de simpatía, se hacen pocos. Sobradamente ganado se lo tiene el incansable obrero de la ciencia y de la sana cultura.

Hemos puesto en éste toda nuestra alma, haciendo voto de seguir la labor que ha absorbido, durante diez y siete años, el talento y la energía de una vida fecunda y santa, que, a buen seguro, tiene la gloria eterna”.

Oleguer Miró va ser més que un metge, va ser una persona dedicada a la ciutat i a Catalunya, a través de les seves accions, de les seves col·laboracions i dels seus escrits. És un exemple il·lustratiu del què va representar el moviment de la Renaixença a Catalunya.

NOTES

1. A.D.: *Oleguer Miró i Borràs (1849-1926). Un erudit metge manresà*, Manresa, Publicacions de l'Arxiu Històric de les Ciències de la Salut, 1998, amb els següents capítols: -GUERRERO I SALA, Lluís: "Introducció"; -ARDERIU I TORRA, Jordi: "La família"; -ROTLLANT I VERDAGUER, Armand, SELGA I UBACH, Simeó, i SANT I FIGUERAS, Francesc: "El metge", -CORBELLA I CORBELLA, Jacint, CALBET I CAMARASA, Josep M. i CORNET I ARBOIX, Ramon N.: "L'obra d'Oleguer Miró i Borràs en el camp de la història de la medicina", -GASOL I ALMENDROS, Josep M.: "L'erudit", -TORRA I MIRÓ, Jordi: "Bibliografia d'Oleguer Miró i Borràs", -TORRA I BITLLOCH, Joan: "Oleguer Miró i Borràs. L'home de fe", -RUBÍ I CASALS, Gemma: "Els orígens del catalanisme catòlic en la Catalunya del tombant de segle: L'adscripció política del metge manresà Oleguer Miró i Borràs".
2. *Id.*
3. Per ampliar informació veure: -IGLÉSIES, Josep: "Presència de l'excursionisme dins la cultura catalana" a *L'Excursionisme a Catalunya 1876-1976*, Barcelona, Fundació Carulla-Font, 1975, pp. 17-52.
4. Conferència sobre folklore mèdic a la Comarca de Bages, pronunciada a Manresa el 24 de juny de 1906. *Butlletí del Centre Excursionista de la Comarca de Bages*, núm. 4, 15 d'agost de 1906, p.67.
5. D.A.: *Miscelánea Folk-lórica*. Barcelona, Llibreria d'Àlvar Verdaguier, 1887. Reedició: Barcelona, José J. de Olañeta, 1981, amb pròleg de Josefina Roma.
6. Per ampliar informació veure: -IGLÉSIES, Josep: *Enciclopèdia de l'Excursionisme*. Barcelona, Rafael Dalmau, 1964.
7. *Salut i feina des dels punts de vista mèdic, social i folklòric*, Manresa, Impremta i enquadernacions de Sant Josep, 1920, p. 5. Conferència donada en el Centre Excursionista de Vic, el dia 18 d'abril de 1920.
8. S'hi aplega un copió de recull de dites catalanes amb els refranys equivalents en altres idiomes europeu. Barcelona/Manresa, Llibre. A. Verdaguier/Tip. A Esparbé, 1900.
9. *Comunicación leída en el Centro Médico-Farmacéutico de esta Ciudad en 2 de Noviembre de 1899 por D. Olegario Miró y Borrás*. Manresa, Impremta El Progreso, 1900.
10. *Conferència donada en el Centre Excursionista de Bages pel soci Oleguer Miró i Borràs el dia 10 de juny de 1911*. Manresa, Impremta y Enquadernacions de Sant Josep, 1913.
11. *Conferència donada en el Centre Excursionista de Vich el dia 18 d'abril de 1920 per Oleguer Miró i Borràs soci del Centre Excursionista de Bages*. Manresa, Impremta i Enquadernacions de Sant Josep, 1920.
12. Conferència a *Butlletí de Centre Excursionista de Catalunya*, l'any 1906, n. 135, pp. 149-156, n. 1237, pp. 182-186; n° 138, pp. 205-209; i n. 139, pp. 237-244.
13. Article al *Butlletí del Centre Excursionista de la Comarca de Bages*, v, núm. 35 (1909), pp. 246-247.
14. Publicat en la secció "Folklore" del *Butlletí del Centre Excursionista de la Comarca de Bages* (1909), n. 28, pp. 163-168; n. 29, pp. 178-183; n. 30, pp. 197-199; n. 31, pp. 208-211; n. 32, pp. 220-221; n. 33, pp.227-231; n. 43, pp. 235-240; n. 35, pp. 244-246; n. 36, pp. 253-256; i n. 37, pp. 262-265.
15. El text està recollit a -SARRET I ARBÓS, Joaquim: *Etnologia de Manresa*. Manresa, Impremta Sant Josep, 1901, p. 202; i la melodia d'aquesta cantarella fou recollida i transcrita per Joaquim Pecanins i publicada en el *Butlletí del CECB*, n. 72, gener-desembre de 1918, p. 254.
16. Manresa, Estampa Peninsular, 1882.
17. En els diferents documents i publicacions, es troben les dues paraules "Misteriosa" o "Miraculosa" per referir-se a aquest fet.
18. El manresà Joaquim Lluch i Garriga (*Manresa, 1816; m. Sevilla, 1882) fou arquebisbe de Sevilla i cardenal. Amb la col·locació del seu retrat es va inaugurar oficialment la *Galeria de Manresans Il·lustres* de l'Ajuntament de Manresa, el dia 29 d'agost de 1883.
19. Barcelona, Tipografia Catòlica, 1925, p. 11.
20. Per ampliar informació veure: -BALLÚS I CASÓLIVA, Glòria: "La música pròpia de les festivitats de Manresa" a *Dovella* (95), 2008, pp. 27-32.
21. Barcelona, Tallers Gràfics Ricard Bosch Borràs, 1932, pp. 26-27, 78-81.
22. Joaquim Pecanins i Fàbregas (*1883; +1948), fou director de l'Orfeó Manresa de 1908 a 1921.

Glòria Ballús i Casòliva

23. Miquel Blanch fou director de l'Orfeó Manresa de 1921 a 1936, que morí assassinat.
24. Antònia Camps i Comas (*1857; m. 1917) era filla de Teresa Comas i Masats i d'Antoni Camps i Fabrès (*1822; m. 1882), poeta periodista i fabricant manresà. Com a poeta participà en la primera convocatòria dels Jocs Florals restaurants (1859) obtenint un premi extraordinari "el gessamí d'argent", i entre altres guardons cal esmentar que en fou vuit vegades en els Jocs entre 1861 i 1871. Exercí diversos càrrecs públics: diputat provincial, directiu del Foment del Treball Nacional i fou membre de les societats Amics del País, Amics de la Instrucció, etc. Un carrer de Manresa porta el seu nom i, a finals del segle XX també el portava un col·legi. Des del dia 1 de setembre de 1900 el seu retrat està col·locat a la *Galeria de Manresans Il·lustres*.
25. Rosa Miró Camps (*1893; m. 1967) va ser orfeonista i professora a l'Orfeó Manresà, mentre Joaquim Pecanins n'era el director. Per ampliar informació veure: -BALLÚS CASÓLIVA, Glòria: *El Centre Excursionista de la Comarca de Bages: 1905-2005. Cent anys de vida musical*. Manresa, Centre Excursionista de la Comarca de Bages, 2006.
26. *Cròniques del "Orfeó Manresà"*, n. 33, abril-maig de 1913, pp. 283-288.
27. *Butlletí del Centre Excursionista de la Comarca de Bages*, n. 65, gener 1914-desembre 1915, pp. 116-117.
28. *Revista Il·lustrada Jorba*, n. 199, abril de 1926, pp. 25-40.
29. *Butlletí del Centre Excursionista de la Comarca de Bages*, n. 100, maig-juny de 1926, p. 213-246.
30. Antoni Busquets i Punset (*1876; m. 1934) escriptor i mestre.

GOIGS DE LA MIRACULOSA LLUM.

RESPOSTA.

Moderato.

CORO.

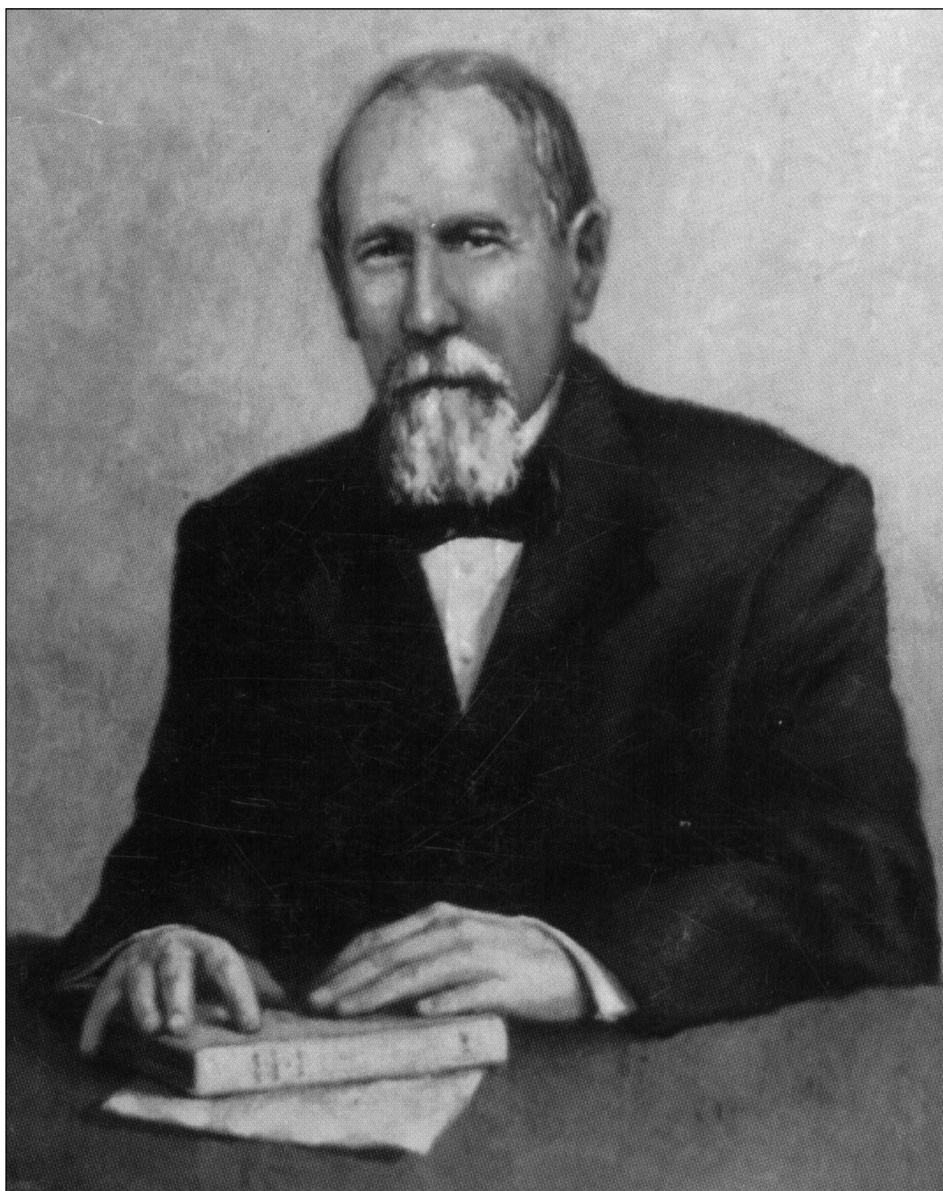
ACOMPANYAMENT.

A. que lla Llum res-plan-dent, tan gen-fil cla-ra y

pu-ra, la Tri-ni-tat nos fi-gu-ra Mis-te-ri tan ex-cel-lent.

Tornada o refrany dels Goigs de la Miraculosa Llum

Oleguer Miró i Borràs (1849-1926): metge i folklorista

*Retrat a la Galeria de Manresans Il·lustres.
(pintat per Josep Barés)*

ANO XVIII MANRESA. — ABRIL DE 1926 NUM. 199

REVISTA ILUSTRADA JORBA

Redacción y Administración: Borne, 36. — MANRESA

AL HOMENAJE QUE CATALUÑA TODA TRIBUTA A LA MEMORIA DEL SABIO MÉDICO, PRECLARO ESCRITOR Y HONORABLE MANRESANO, INDUSTRIAS Y ALMACENES JORBA, S. A., CONTRIBUYE CON EL PRESENTE NÚMERO EXTRAORDINARIO DE SU «REVISTA ILUSTRADA», NUTRIDO CON TRABAJOS DE LOS MÁS VALIOSOS ELEMENTOS DE NUESTRA INTELLECTUALIDAD, QUE HAN CORRESPONDIDO DESINTERESADAMENTE AL CORDIAL LLAMAMIENTO

EL DOCTOR OLEGARIO MIRÓ Y BORRÁS

En el vetusto edificio de San Ignacio de esta ciudad, el día 28 de septiembre de 1849 nació tan insigne hombre. Fueron sus padres el no menos eminente D. Ignacio R. Miró, pedagogo y escritor, y la virtuosa dama Doña Rosa Borrás, quienes sabieron darle aquella educación que forma los verdaderos grandes hombres.

Las primeras luces intelectuales las recibió de Don Jaime Carulla, maestro de una de las escuelas elementales de la ciudad. La segunda enseñanza la empezó en su ciudad natal, también, en el curso de 1859 a 1860, concurriendo al entonces flamante Instituto, cuya falta tanto se lamenta ahora. No terminó aquí el Ba-

chillerato, sino en Barcelona; pues a la sazón fué su padre nombrado Secretario de la Junta provincial de Instrucción pública. Con las asignaturas del Bachillerato alternaba las del peritaje Mercantil, obteniendo los dos títulos en 1866.

Se preparó en 1866-67 para la carrera de Medicina, empezando en el último los estudios propios de aquella facultad, licenciándose en Medicina y Cirujía en abril de 1872.

En el mismo mes de abril de 1869 el Hospital de la Santa Cruz de la ciudad Condal le agració con el nombramiento de practicante meritorio, ascendiendo a la efectividad en julio de 1870.

Portada de la 'Revista Ilustrada Jorba' del mes d'abril de 1926, dedicada al metge i folclorista manresà Oleguer Miró i Borràs